

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Διαχείριση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης: Η περίπτωση του ηλιέλαιου

Δρ. Κων/νος Μπαρμπέρης

ΕΦΕΤ

Δ/ση Εργαστηριακών Ελέγχων

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Περιεχόμενα

- ✓ Επιμολυσμένο με Υδρ/κες Παραφινέλαιου Ηλιέλαιο - Πλαίσιο Αναφοράς
- ✓ Ευρωπαϊκή Νομοθεσία (Ε.Ε. Καν. 178/2002) – Ορισμοί
- ✓ Μέτρα διαχείρισης Ε.Ε.
- ✓ Μέτρα διαχείρισης σε εθνικό επίπεδο:
  - α) Ενεργοποίηση σημείου επαφής για το RASFF και δράση ομάδας διαχείρισης στον ΕΦΕΤ
  - β) Ενημέρωση καταναλωτών
  - γ) Ενημέρωση επιχειρήσεων
  - δ) Έλεγχοι – Συντονισμός ελέγχων
  - ε) Συνεργασία με αρχές άλλων κρατών μελών και με Ε.Ε.
  - στ) Αποτελεσματικότητα ελέγχων και ενεργειών
  - ζ) Αντιμετώπιση επιπτώσεων – Σχεδιασμός της επόμενης ημέρας
- ✓ Συμπεράσματα

Επιμολυσμένο με Υδρ/κες Παραφινέλαιου Ηλιέλαιο – Πλαίσιο Αναφοράς

- Εμπλεκόμενες χώρες : δεκάδες, συμπεριλαμβανομένων και τρίτων χωρών
- Εισήχθησαν :18.000 τόνοι ηλιέλαιο
- Επιμολυσμένοι 7.000 τόνοι ηλιέλαιου
- Εμπλεκόμενες επιχειρήσεις τυποποίησης και διακίνησης: χιλιάδες
- Εμπλεκόμενες υπηρεσίες: ΕΦΕΤ, ΥΠΑΑΤ, Νομαρχίες, ΓΧΚ ,Τελωνειακές Υπηρεσίες.
- Συνεχώς επικαιροποιούμενη εκτίμηση επικινδυνότητας
- Μη ύπαρξη Κοινοτικής νομοθεσίας
- Θεσμικό πλαίσιο πρώτης αντίδρασης των κρατών μελών με βάση τα «daily tables» του RASFF

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Καν. 178/2002/ΕΚ - Ορισμοί

Κατάσταση έκτακτης ανάγκης:

Η κατάσταση στην οποία τρόφιμα σε οποιοδήποτε στάδιο παραγωγής, μεταποίησης και διανομής ή ζωοτροφές που προέρχονται από την Κοινότητα ή εισάγονται από τρίτη χώρα είναι πιθανό να αποτελέσουν σοβαρό κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία, την υγεία των ζώων ή το περιβάλλον και ο κίνδυνος αυτός δεν μπορεί να περιορισθεί ικανοποιητικά με τα μέτρα που λαμβάνει κάποιο κράτος μέλος και επιλαμβάνεται η Επιτροπή (άρθρ.53 &54).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Μέτρα διαχείρισης Ε.Ε.

- Όσον αφορά τα ηλιέλαια και προϊόντα τους που διακινήθηκαν πριν τις 25.04.2008:
  - Απόσυρση όλων των **επιμολυσμένων** ηλιέλαιων
  - Απόσυρση όλων των προϊόντων με συγκέντρωση ηλιέλαιου πάνω του 10%, στα οποία δεν μπορούσε να πιστοποιηθεί ύπαρξη υδρογονανθράκων παραφινέλαιου σε συγκέντρωση μικρότερη των 300ppm.

Μέτρα διαχείρισης Ε.Ε. (συνέχεια)

- Όσον αφορά τα ηλιέλαια και προϊόντα τους που διακινήθηκαν μετά τις 25.04.2008:
- Όρια σε ακατέργαστο και κατεργασμένο ηλιέλαιο 50ppm
- Μέγιστη αποδεκτή περιεκτικότητα υδρογονανθράκων παραφινελαίου σε προϊόντα που περιέχουν ηλιέλαιο ή προέρχονται από ηλιέλαιο είναι 50ppm στο ηλιέλαιο ή 50ppm σε προϊόν που περιέχει ηλιέλαιο, λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική αναλογία του ηλιελαίου

Τα μέτρα αυτά στηρίχτηκαν στην τελική εκτίμηση επικινδυνότητας της EFSA: «Such an exposure to sunflower oil contaminated with high viscosity mineral oil, although being undesirable for human consumption, would not be of public health concerns in this case.»

Μέτρα διαχείρισης σε εθνικό επίπεδο

- Ενεργοποίηση σημείου επαφής για το RASFF και δράση ομάδας διαχείρισης στον ΕΦΕΤ
- Ενημέρωση καταναλωτών
- Ενημέρωση επιχειρήσεων
- Έλεγχοι – Συντονισμός ελέγχων
- Συνεργασία με αρχές άλλων κρατών μελών και με Ε.Ε.
- Αντιμετώπιση επιπτώσεων – Σχεδιασμός της επόμενης ημέρας

Ενεργοποίηση σημείου επαφής για το RASFF & δράση ομάδας διαχείρισης στον ΕΦΕΤ

- **24ωρη παρακολούθηση των εξελίξεων** (αποτελέσματα είτε ελέγχων των ελληνικών αρχών είτε ενημερώσεων της Ε.Ε.)
- **Καθημερινές συσκέψεις** για περαιτέρω δράσεις
- **Καθημερινή ενημέρωση** πολιτικών προϊσταμένων

'Εγγραφα RASFF-daily tables

EUROPEAN COMMISSION
HEALTH & CONSUMERS DIRECTORATE-GENERAL
Directorate E – Safety of the food chain
E2 – Food Hygiene, Alert System and Training

Rapid Alert System for Food and Feed - daily overview of original notifications

27 February 2009

official control on the market

Distribution status / action taken: distribution on the market (possible) / no stock left

product category: food contact materials

reference	notifying country	subject	companies involved	reconsignment n° / certificate n° / certificate date / consignment weight	comments
2009.0246	Germany	migration of DEHP - di(2-ethylhexyl) phthalate (162 mg/kg - ppm) from lids of glass jars containing to fu soy sauce from Taiwan, via the Netherlands	manufacturer: Scholar Ent. Co. Ltd. (Taiwan) dispatcher: Heuschen & Schrouff OET B.V. (the Netherlands)	11876	
upload bulk		The contact point from the Netherlands is kindly requested to (provide the) possible distribution	ALERT	8.88 kg	
			distributed to: Germany		

EUROPEAN COMMISSION
HEALTH & CONSUMERS DIRECTORATE-GENERAL
Directorate E – Safety of the food chain
E2 – Food Hygiene, Alert System and Training

RASFF: Additional information notifications
Date: 24 February 2009

Follow-up to alert notifications

Original notifications notified by Belgium

Reference:	Date	Establishments involved	Notification concerns:	feed
2009.0201	17/02/2009	manufacturer: AVT Natural Products Ltd. (India)	concerning:	dioxins (58 pg WHO TEQ/g) and dioxin-like polychlorobiphenyls (60 pg WHO TEQ/g) in ground dried flowers of Tagetes erecta from india
add02		outcome of investigations notified by Ireland		All relevant batches were sent to one pre-mixture manufacturer in Northern Ireland
upload:				manual

Original notifications notified by France

Reference:	Date	Establishments involved	Notification concerns:	food
2008.1601	11/12/2008	manufacturer: L'Altracarne Spa - AP-N°: IT 0782/S CEE (Italy) wholesaler: Waterlock Limited (the United Kingdom)	concerning:	frozen turkey skin from Italy, via the United Kingdom unit for human consumption (containing animal by-products / category 2)
add07		outcome of investigations and measures taken notified by France		Measures taken with regard to the lot and details of traceability. Questions in relation to origin of the product and possible fraud.
upload:				bulk
2009.0116	02/02/2009	manufacturer: Mondo Mar Marine Foods APS (Denmark)	concerning:	parasitic infestation with Anisakis of chilled cod filets from Denmark
int01		outcome of investigations notified by Belgium		The shops "MATCH" have been informed by the central depot of MATCH about the problem but didn't receive the concerned product. The shop "GORA" hadn't been informed about the problem and the concerned product was no longer present.
upload:				none
2009.0156	09/02/2009	manufacturer: Usine Silpa Arches (France)	concerning:	suffocation risk as a result of the consumption (large lumps of rice meal) of baby food from France

24 February 2009 Page 1 of 5

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ενημέρωση καταναλωτών

- Καθημερινά δελτία τύπου
- Χρήση ιστοσελίδας ΕΦΕΤ
- Συνεντεύξεις στα ΜΜΕ

Δελτία Τύπου & Κατάλογος Προϊόντων

Αθήνα 23 Μαΐου 2008

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Συνέχεια ενημέρωσης σχετικά με την ύπαρξη ορυκτελαίων σε ηλιέλαιο προερχόμενο από την Ουκρανία

Ο ΕΦΕΤ μετά από σχετικό έγγραφο των αρμόδιων τελωνειακών αρχών, ενημερώνει ότι για το 2008 έχουν εισαχθεί στην Ελλάδα συνολικά **18020,762** τόνοι ακατέργαστο ηλιέλαιο.

Από την ποσότητα αυτή, όπως προκύπτει από τον επίσημο έλεγχο, οι **8938,448** τόνοι ήταν **ελεύθεροι ορυκτελαίου**. Η υπόλοιπη ποσότητα των **9082,314** τόνων ήταν **επιμολυσμένη με ορυκτέλαιο**.

Το σύνολο της ποσότητας που έχει διακινηθεί στην αγορά ως ηλιέλαιο έχει ήδη **αποσυρθεί**. Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με την κείμενη Ευρωπαϊκή Νομοθεσία η απόσυρση γίνεται με ευθύνη των επιχειρήσεων. Οι ελεγκτικές αρχές παρακολουθούν και επαληθεύουν ότι τηρούνται οι υποχρεώσεις αυτές και όπου διαπιστωθεί ότι δεν τηρούνται επιβάλλουν αυστηρές κυρώσεις.

Η αποτίμηση των ποσοτήτων που χρησιμοποιήθηκαν ως πρώτη ύλη για προϊόντα, συνεχίζεται τόσο από τα στοιχεία που έχουν ζητηθεί από τις εταιρείες, όσο και από τους καθημερινούς ελέγχους του ΕΦΕΤ σε αυτές.

Εξειδικεύοντας στους εργαστηριακούς ελέγχους που έχουν διεξαχθεί σε συνεργασία με το Γενικό Χημείο του Κράτους, έχουν ληφθεί τα πρώτα 33 εργαστηριακά αποτελέσματα, τα οποία συνοπτικά έχουν ως εξής :

Από τα 3 δείγματα που αφορούν σε προϊόντα υψηλής περιεκτικότητας σε ηλιέλαιο, στα 2 δεν ανιχνεύθηκε ορυκτέλαιο, ενώ στο τρίτο τα επίπεδα ορυκτελαίου είναι πολύ κάτω από

ΗΛΙΕΛΑΙΟ- ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΝΑΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Ημερομηνία τελευταίας ανανέωσης : 19.05.2008

Ενημερώνουμε το καταναλωτικό κοινό ότι ο κατάλογος των προϊόντων που ανακαλούνται κατόπιν των ελέγχων που πραγματοποιήσε ο ΕΦΕΤ στα πλαίσια σχετικού σήματος από το Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης στις 06.05.2008 έχει ως εξής

Επιχείρηση	Εμπορική Ονομασία Προϊόντος	Συσσκευασία	Πληροφορίες επισήμανσης
ΣΕΦ ΑΒΕΕ	Ηλιέλαιο Ηρακλής	10 λίτρων	Αριθμός πιστοίμων Τα 3 τελευταία ψηφία : -171
	Ηλιέλαιο ΣΕΦ	διάφορες χωρητικότητες	
	Ηλιέλαιο Αργαλιός	10 λίτρων	Ημερομηνία ελάχιστης διατηρησιμότητας 3/2010 και 4/2010
	Ηλιέλαιο Καρποί Ζωής	διάφορες χωρητικότητες	
	Ηλιέλαιο Ασπίς	10 λίτρων	
ΕΛΤΡΟ Α.Ε	ΑΡΕΤΗ	1,2,5, και 10 λίτρων	Αριθμός πιστοίμων L190308 L020408
	ΦΥΤΙΚΟ	1,2, και 5 λίτρων	Αριθμός πιστοίμων L190308 L020408
	GRANELLO	1 και 5 λίτρων	Αριθμός πιστοίμων L190308 L020408
ΟΣΠΡΕΣ Α.Ε	ΙΩΝΙΑ	1 και 2 λίτρων	Ημερομηνία λήξεως 30.12.2009
	ΙΩΝΙΑ-STAR	5 λίτρων	Ημερομηνία λήξεως 30.11.2009
	ΙΩΝΙΑ	10 λίτρων	Ημερομηνία λήξεως 15.05.2009
Η. ΚΟΚΟΛΙΝΑΚΗΣ Α.Ε	ΚΟΚΟ	1 λίτρου	Αριθμός πιστοίμων L410508
	ΚΟΚΟ	2 λίτρων	Αριθμός πιστοίμων L410508
	ΚΟΚΟ	5 λίτρων	Αριθμός πιστοίμων L410508 L411308 L411408 L412108 L412308
			Αριθμός πιστοίμων L410808 L410908
			ΚΟΚΟ

Ενημέρωση επιχειρήσεων

- **Έγγραφη** ενημέρωση των επιχειρήσεων
- **Άμεση ηλεκτρονική και τηλεφωνική επικοινωνία** με τους Υπευθύνους Ποιότητας των επιχειρήσεων τροφίμων
- **Συσκέψεις** με εμπλεκόμενους κλάδους επιχειρήσεων

Έγγραφο επικοινωνία με επιχειρήσεις..

Αθήνα, 20-05-08
Αριθ. πρωτ.:2519/Α

ΠΡΟΣ: όλος Πίνακας Διανομής

Θέμα: "Προληπτική απόσυρση ηλιελαίου"

Μετά από σημερινή απόφαση της Πολιτικής Ηγεσίας του Υπουργείου Ανάπτυξης σας γνωρίζονται τα ακόλουθα:

- Αποσύρεται άμεσα από την αγορά, με ευθύνη των επιχειρήσεων, το σύνολο του ραφινρισμένου ή ακατέργαστου ηλιελαίου ανεξάρτητα από τη χώρα προέλευσης ή το βαθμό επιμόλυνσης.
- Η επανατοποθέτηση στην κατανάλωση θα γίνεται μετά από αξιολόγηση από τον ΕΦΕΤ των στοιχείων που θα υποβάλλονται από τις επιχειρήσεις και θα αποδεικνύουν ότι δεν υφίσταται επιμόλυνση με ορυκτέλαιο. Διευκρινίζεται ότι το εργαστηριακό αποτέλεσμα αποτελεί αποδεικτικό στοιχείο.

Ευχαριστούμε εκ' των προτέρων για την άμεση ανταπόκρισή σας και για τυχόν περαιτέρω διευκρινίσεις μπορείτε να απευθύνεστε στα τηλέφωνα 2106971645 και 2106971566.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΣ ΕΦΕΤ

Αντώνιος Ζαμπέλας
Αναπληρωτής Καθηγητής Γ.Π.Α.

Γραφείο Προέδρου

Αθήνα, 15/05/08

Α. Π.: 371/Π

Προς: Π.Δ.

ΘΕΜΑ: Διευκρινήσεις σχετικά με τη διαδικασία διαχείρισης προϊόντων που περιέχουν μολυσμένο με ορυκτέλαιο ηλιέλαιο ως συστατικό.

Σε συνέχεια των από 06-05-08 Δελτίων Τύπου σχετικά με τις ποσότητες του μολυσμένου με ορυκτέλαιο ηλιέλαιο περιέχεται σε ποσοστό μεγαλύτερο του 10% πρέπει να αποσυρθούν από την αγορά, εκτός εάν η επιχείρηση μπορεί να αποδείξει εμπειριστατωμένα (με ανάλυση ή με σχετικό ισοζύγιο μάζας) ότι η συγκέντρωση ορυκτελαίου σε αυτά είναι μικρότερη από 300 ppm.

Σύμφωνα με τις υποδείξεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τελικά προϊόντα στα οποία το μολυσμένο με ορυκτέλαιο ηλιέλαιο περιέχεται σε ποσοστό μεγαλύτερο του 10% πρέπει να αποσυρθούν από την αγορά, εκτός εάν η επιχείρηση μπορεί να αποδείξει εμπειριστατωμένα (με ανάλυση ή με σχετικό ισοζύγιο μάζας) ότι η συγκέντρωση ορυκτελαίου σε αυτά είναι μικρότερη από 300 ppm.

Στις περιπτώσεις απόσυρσης πρέπει να ενημερωθεί ο ΕΦΕΤ με υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986 για τις επωνυμίες και τους αριθμούς παρτίδας με τα οποία διατέθηκαν τα ανωτέρω τελικά προϊόντα στην αγορά. Τέλος, πρέπει να αποσταλεί πελατολόγιο διακίνησης των συγκεκριμένων παρτίδων, με τα πλήρη στοιχεία των επιχειρήσεων στις οποίες διοχετεύθηκαν (επωνυμία - διεύθυνση - τηλέφωνα) καθώς και στοιχεία για την πιθανή διακίνησή τους σε άλλα Κράτη - Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε Τρίτες Χώρες.

Επιπλέον, εφόσον τα συγκεκριμένα προϊόντα έχουν διατεθεί στους καταναλωτές, οι επιχειρήσεις οφείλουν να ενημερώσουν το καταναλωτικό κοινό για τους λόγους της απόσυρσης, σύμφωνα με το άρθρο 19 του Κανονισμού 178/2002/ΕΚ.

Έλεγχοι – Συντονισμός ελέγχων

- **Πραγματοποιήθηκαν** από τον ΕΦΕΤ **εκατοντάδες στοχοθετημένοι έλεγχοι** σε επιχειρήσεις παραγωγής και διακίνησης ηλιέλαιου
- **Ενημέρωση όλων των αρχών** για τη διακίνηση επιμολυσμένου ηλιέλαιου (όπως Υπουργείο Υγείας, Στρατός, Φυλακές, Νοσοκομεία)
- **Συντονισμός των ελέγχων** των υπηρεσιών των Ν.Α. σε όλη την ελληνική επικράτεια
- **Συνεχής επικοινωνία** με τις αρμόδιες αρχές ελέγχου στα σύνορα (ΓΧΚ, ΥΠΑΑΤ)

Σημειώνεται ότι κατά τη διάρκεια όλων αυτών των ελέγχων, πάρθηκαν εκατοντάδες δείγματα, των οποίων την εργαστηριακή ανάλυση ανέλαβε με επιτυχία κυρίως το ΓΧΚ

Συνεργασία με αρχές άλλων κρατών μελών και με Ε.Ε.

- Συνεχής συνεργασία με την Ε.Ε. ώστε να καθοριστεί ο ορθός και ενιαίος τρόπος δράσης των κρατών μελών
- Παρακολούθηση των συσκέψεων στην Ε.Ε. όσον αφορά στο συγκεκριμένο θέμα
- Διαρκής επικοινωνία με τις υπόλοιπες αρχές των άλλων κρατών μελών

Αποτελεσματικότητα ελέγχων & ενεργειών

■ Αμεσότητα δράσεων:

- Ύπαρξη σχετικού ηλεκτρονικού εγγράφου από τον Πρόεδρο της Ομάδας Εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τις ουσίες που επιμολύνουν τα τρόφιμα/ DG SANCO, Unit 3: Chemicals, Contaminants & Pesticides σχετικά με την άμεση δράση των ελληνικών αρχών

– **Κατάσχεση ποσοτήτων επιμολυσμένων ηλιέλαιων**, για τα οποία στη συνέχεια έγινε γνωστή η διακίνησή τους στην Ελλάδα από άλλα κράτη μέλη όπως Ισπανία, Βέλγιο και Ιταλία

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Αποτελεσματικότητα ελέγχων & ενεργειών (συνέχεια)

- Αναστολή λειτουργίας επιχείρησης σχετιζόμενης με τη διακίνηση επιμολυσμένου ηλιέλαιου
- Περισσότεροι από 7.000 τόνοι ηλιέλαιου απομακρύνθηκαν από την τροφική αλυσίδα

(Επισημαίνεται ότι η «Le monde» σε σχετικό της δημοσίευμα ψέγει τις γαλλικές αρχές τονίζοντάς τους ότι δεν έδρασαν όπως ο ΕΦΕΤ στην Ελλάδα).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Αντιμετώπιση επιπτώσεων – Σχεδιασμός της επόμενης ημέρας

- Χιλιάδες τόνοι ηλιέλαιου προς απομάκρυνση από την τροφική αλυσίδα (καταστροφή/ άλλες χρήσεις πλην τροφίμων, όπως βιοντήζελ)
- Επαναποστολή δεκάδων τόνων ηλιέλαιων υπό την επίβλεψη των ελληνικών και κοινοτικών αρχών
- Λήψη μέτρων για επάρκεια στην αγορά φυτικών ελαίων και προστασία του καταναλωτή
- Επανατοποθέτηση ηλιέλαιου στην αγορά
- Ένταξη ελέγχων ηλιέλαιων στο Πολυετές Ολοκληρωμένο Εθνικό Σχέδιο Ελέγχων (ΠΟΕΣΕ)
- Υλοποίηση διερευνητικών προγραμμάτων ελέγχων σε άλλα φυτικά έλαια

Συμπεράσματα

Με γνώμονα «ουδείς τέλειος..», θα μπορούσε να ειπωθεί:

- α) **Ανάγκη βελτιστοποίησης της επικοινωνιακής στρατηγικής σε θέματα ασφάλειας τροφίμων**
- β) **Ανάγκη ύπαρξης περισσότερο εκτεταμένου και σαφέστερου νομοθετικού πλαισίου** όσον αφορά στη λειτουργία των ελεγκτικών αρχών σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.
- γ) **Ανάγκη βελτιστοποίησης συστήματος ιχνηλασιμότητας επιχειρήσεων**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

**Ευχαριστώ πολύ για την προσοχή
σας!**

